

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІН інституту
фізичної культури

Михайло ЛЯННОЙ

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГОПЕДІЯ

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія)

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією ІН інституту фізичної
культури

«29» серпня 2025 р.

Голова

Людмила МОРОЗ, к.п. н., доцент

Розробники: Лариса СТАХОВА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Анатолій КРАВЧЕНКО, к.п.н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів: 8	бакалавр	Обов'язкова			
		Рік підготовки:			
3-й		3-й			
Семестр					
5-й		6-й			
Лекції					
26 год.		24 год.			
Практичні, семінарські					
26 год.		24 год.			
Лабораторні					
Самостійна робота					
83 год.		55 год.			
121 год.		101 год.			
Консультації:					
- год.		2 год.			
Вид контролю: екзамен					
Загальна кількість годин: 240					

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни логопедія є психолого-педагогічна і методична підготовка майбутніх фахівців до професійно-мовленнєвої діяльності в системі національної дошкільної та шкільної освіти, охорони здоров'я.

Основними завданнями вивчення дисципліни логопедія є:

– підготувати студентів з теоретичних питань методики виявлення, подолання та профілактики мовленнєвих порушень в об'ємі необхідному майбутнім спеціалістам для ефективної організації формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного та шкільного віку;

– ознайомитись із психофізіологічними процесами, що забезпечують різні види мовленнєвої діяльності, з рівнями організації мовленнєвої функціональної системи, з практичними методами та прийомами подолання порушень мовлення дітей та дорослих;

– навчити студентів використовувати теоретичні знання на практиці;

- виховувати у студентів працьовитість, відповідальність до виконання завдань курсу, дисциплінованість, самостійність.

Вивчення дисципліни спрямовано на формування в студентів програмних компетентностей:

Вивчення дисципліни спрямовано на формування в студентів програмних компетентностей:

інтегральна компетентність:

ІК - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурнопросвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної освіти (логопедії) і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1 - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК-2 - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК-3 - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-4 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК-5 - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК-6 - здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК-7 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК-8 - здатність працювати в команді;

ЗК-9 – здатність до міжособистісної взаємодії;

ЗК-10 - здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні компетентності (СК):

СК-1 - усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами;

СК-2 - здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти, логопедії;

СК-3 - здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності;

СК-4 - здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовлення,

актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами;

СК-5 - здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами (порушеннями мовлення), доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення;

СК-6 - здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, логопедичний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів;

СК-7 - здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища;

СК-8 - готовність до діагностико-консультативної діяльності;

СК-9 - здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження;

СК-10 - здатність до системного психолого-педагогічного, логопедичного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами;

СК-11 - здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації;

СК-12 - здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції;

СК-13 - здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб;

СК-14 - здатність до роботи із спільнотою - на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії,

включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей;

СК-15 - здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності;

СК-16 - здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;

СК-17 - здатність до застосування сучасних знань про психологічні особливості осіб із порушеннями мовлення як суб'єктів освітнього, логопедичного, корекційно-розвивального, відновно-реабілітаційного та абілітаційного процесів;

СК-18 - здатність оцінити структуру, механізм та ступінь тяжкості мовленнєвого дефекту, здійснити диференційну діагностику мовленнєвого порушення, оцінити особливості психофізичного розвитку, визначити потенційні можливості осіб із мовленнєвими порушеннями;

СК-19 - здатність здійснювати профілактику порушень усного та писемного мовлення в осіб різного віку на засадах соціального, педагогічного та психологічного характеру.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є попереднє опанування наступними дисциплінами: «Вступ до спеціальності», «Психологія», «Психолінгвістика», «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами генетики».

4. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання	<p>РН-1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.</p> <p>РН-2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти, логопедії.</p> <p>РН-3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і</p>
-------------------------------	--

функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН-4. Аргументувати, планувати та надавати послуги раннього втручання відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини.

РН-5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного, логопедичного процесу в різних типах закладів.

РН-6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовлення з врахуванням їхніх вікових та індивідуальних типологічних відмінностей.

РН-7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН-8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями мовленнєвого розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН-9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН-11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

РН-12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН-14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя- 11 логопеда, вчителя-дефектолога, асистент вчителя-логопеда, асистент вчителя тощо.

РН-15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН-17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН-19. Вміти проводити диференційну діагностику порушень мовлення, оцінювати особливості психофізичного розвитку, визначати потенційні можливості осіб із порушеннями мовлення і здійснювати профілактику та корекцію порушень мовлення різного характеру й ступеня тяжкості у осіб різного віку

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення навчальних завдань, переконливо аргументує відповіді, обґрунтовує власні міркування та умозаключення.
82 - 89	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, правильно вирішує навчальні завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна, добирає аргументи для підтвердження думок.
74 - 81	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти допущені помилки.
64 - 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.
60 - 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за вихідний, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок.
35-59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 - 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Критерії поточного контролю знань і умінь студентів

Поточний контроль теоретичних знань студентів здійснюється за 3-бальною шкалою: 0,5 – «незадовільно», 1 – «задовільно», 2 – «добре», 3 – «відмінно».

Розподіл балів

Розділ 1										Сума	Підсум-ковий	Разом	
Поточний контроль										11	75	25	100
T1	T2	T3											
3	3	5											
Самостійна робота										3			
1	1	1											
Розділ 2										17			
Поточний контроль													
T1	T2	T3	T4	T5									
3	3	3	3	5									
Самостійна робота										4			
1	1	1	1										
Розділ 3										13			
Поточний контроль													
T1	T2	T3	T4										
3	3	3	4										
Самостійна робота										4			
1	1	1	1										
Розділ 4										4			
Поточний контроль													
T1													
4													
Самостійна робота										1			
1													
Розділ 5										14			
Поточний контроль													
T1	T2	T3	T4										
3	3	3	5										
Самостійна робота										4			
1	1	1	1										

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, комплексна контрольна робота, поточне теоретичне опитування, тестування, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

7. Програма навчальної дисципліни

6.2. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1 ДИЗАРТРИЯ

Тема 1.1. Поняття про дизартричні порушення.

1. Суть та прояви дизартрії.
2. Класифікація дизартричних порушень.
3. Основні дизартричні синдроми.

Тема 1.2. Обстеження дітей з дизартричними порушеннями.

1. Мета обстеження, основні критерії діагностування.
2. Прийоми ранньої діагностики дизартрії.
3. Вивчення стану рухової сфери.
4. Вивчення стану мовленнєвомоторної сфери.
5. Вивчення стану усного мовлення.

6. Диференційна діагностика дизартрії. Діагностика стертих (або мінімальних) проявів дизартрії.

Тема 1.3. Система корекційно-педагогічної роботи.

1.3.1. Розвиток загальної та дрібної моторики.

1. Вплив розвитку загальної та дрібної моторики на розвиток мовлення.
2. Вивчення розвитку загальної та дрібної моторики.
3. Характеристика загальної та дрібної моторики в дітей із дизартрією.
4. Корекційна робота з розвитку загальної та дрібної моторики в дітей із дизартрією.

1.3.2. Формування просодичних компонентів мовлення в дітей з дизартрією.

1. Ступені сформованості просодичного боку мовлення.
2. Корекційна робота з формування інтонаційної виразності.
3. Корекційна робота з формування темпо-ритмічної організації мовлення.

1.3.3. Логопедичний масаж при дизартрії.

1. Загальне уявлення про логопедичний масаж.
2. Умови проведення логопедичного масажу.
3. Правила проведення логопедичного масажу.
4. Прийоми проведення логопедичного масажу.
5. Диференційований логопедичний масаж при дизартрії Є. Ф. Архіпової.

6. Дизартричні зонди Скляренко Є. І.

7. Логопедичний зондовий масаж Є. В. Новікової.

1.3.4. Корекція артикуляційних порушень та звуковимови.

1. Корекція артикуляційних порушень:
 - 1.1. Проведення масажу.
 - 1.2. Артикуляційна гімнастика.
2. Корекційна робота з подолання порушень звуковимови.
 - 2.1. Основні положення роботи над звуковимовою.
 - 2.2. Особливості корекції звуковимови при дизартрії.

1.3.5. Стерта форма дизартрії.

1. Поняття стертої дизартрії.
2. Симптоматика стертої дизартрії.
3. Корекційна робота з подолання стертої дизартрії.

РОЗДІЛ 2

АЛАЛІЯ

Тема 2.1. Загальна характеристика алалії.

1. Поняття алалії.
2. Причини алалії.
3. Анатомо-фізіологічний аспект вивчення алалії.
4. Симптоматика і механізми алалії.
5. Класифікація алалії.

Тема 2.2. Моторна алалія

1. Поняття моторної алалії.

2. Мовленнєва симптоматика моторної алалії.
3. Немовленнєва симптоматика моторної алалії.
4. Ступені тяжкості алалії.

Тема 2.3. Сенсорна алалія

1. Загальна характеристика сенсорної алалії.
2. Симптоматика сенсорної алалії
 - 2.1. Мовленнєва симптоматика.
 - 2.2. Немовленнєва симптоматика.

Тема 2.4. Обстеження дітей з алалією

1. Мета, напрями та етапи обстеження.
2. Диференційна діагностика алалії.

Тема 2.5. Система корекційної роботи при алалії

1. Загальні основи корекційної роботи при алалії.
2. Умови ефективної (успішної) організації корекційно-розвиткового процесу.
3. Система корекційної роботи при моторній алалії.
 - 3.1. Завдання, етапи, зміст та прийоми корекційної роботи при моторній алалії.
 - 3.2. Формування та розвиток лексико-граматичних категорій.
 - 3.3. Формування та розвиток зв'язного мовлення, формування засобів спілкування.
4. Система корекційної роботи при сенсорній алалії.
 - 4.1. Особливості організації корекційної роботи з дітьми із сенсорною алалією.
 - 4.2. Накопичення пасивного словника дітей із сенсорною алалією.
 - 4.3. Засвоєння граматичних норм дітьми із сенсорною алалією.
 - 4.4. Розвиток вміння розуміти фразове мовлення дітьми із сенсорною алалією.
 - 4.5. Розвиток експресивного мовлення дітей із сенсорною алалією.
 - 4.6. Навчання грамоти дітей із сенсорною алалією.

РОЗДІЛ 3 ***РИНОЛАЛІЯ***

Тема 3.1. Ринопалія. Поняття та сутність

1. Поняття ринопалії. Погляди на проблему.
2. Причини ринопалії.
3. Характеристика форм ринопалії.
4. Види вроджених незрощень губи та піднебіння.

Тема 3.2. Особливості розвитку дітей з ринопалією

1. Мовленнєвий розвиток дитини з вродженими незрощеннями губи та піднебіння.
2. Фізичний розвиток дитини з вродженими незрощеннями губи і піднебіння.
3. Психічний розвиток дитини з вродженими незрощеннями губи та піднебіння.

Тема 3.3. Обстеження осіб з ринопалією

1. Принципи обстеження осіб з ринопалією.

2. Етапи та напрями обстеження осіб з ринолалією.

Тема 3.4. Логокорекційна робота з подолання ринолалії

1. Масаж твердого піднебіння. Активізація м'якого піднебіння.
2. Робота над диханням.
3. Нормалізація мовленнєвої моторики.
4. Робота над голосом.
5. Післяопераційний період.
6. Авторські системи подолання ринолалії

РОЗДІЛ 4

ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНЕ НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ

Тема 4.1. Фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення (ФФНМ)

1. Поняття ФФНМ
2. Діагностика ФФНМ
3. Корекційна робота при ФФНМ

РОЗДІЛ 5

ЗАГАЛЬНЕ НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ

Тема 5.1. Характеристика загального недорозвитку мовлення

1. Поняття про ЗНМ. Причини та механізми ЗНМ
2. Психолінгвістичні аспекти загального недорозвитку мовлення.
3. Характеристика дітей з загальним недорозвитком мовлення
4. Періодизація загального недорозвитку мовлення.
5. Диференціальна діагностика загального недорозвитку мовлення.

Тема 5.2. Комплексне обстеження дітей із загальним недорозвиненням мовлення

1. Загальна характеристика логопедичного обстеження дитини із ЗНМ.
2. Орієнтовний та диференціальний етапи обстеження дитини із ЗНМ.
3. Обстеження немовленнєвих процесів.
4. Обстеження мовлення дітей із ЗНМ.
5. Обстеження дітей, які не розмовляють (безмовленнєвих).

Тема 5.3. Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення

1. Розвиток зв'язного мовлення в онтогенезі.
2. Розвиток зв'язного мовлення в дітей із ЗНМ I рівня.
3. Розвиток зв'язного мовлення в дітей із ЗНМ II рівня.
4. Розвиток зв'язного мовлення в дітей із ЗНМ III рівня.

Тема 5.4. Формування звуко-складової структури слова у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення

1. Поняття та лінгвістичні основи вивчення звуко-складової структури слова.
2. Формування звуко-складової структури слова дітей за умов нормального онтогенезу.
3. Порушення та особливості формування звуко-складової структури

<i>Система корекційно-педагогічної роботи.</i>	32	12	12		8	22	1	1		20
<i>Підсумкове</i>										
<i>Всього за розділом</i>	55	16	16		23	54	2	2		50
Розділ 2. Алалія										
<i>Тема 2.1. Загальна характеристика алалії.</i>	12	2	2		8	19	2	2		15
<i>Тема 2.2. Моторна алалія</i>	11	2	2		7	10				10
<i>Тема 2.3. Сенсорна алалія</i>	11	2	2		7	10				10
<i>Тема 2.4. Обстеження дітей з алалією</i>	11	2	2		7	10				10
<i>Тема 2.5. Система корекційної роботи при алалії</i>	16	4	4		8	15				15
<i>Підсумкове</i>										
<i>Всього за розділом</i>	61	12	12		37	64	2	2		60
Розділ 3. Ринологія										
<i>Тема 3.1. Ринологія. Поняття та сутність</i>	12	2	2		8	12	1	1		10
<i>Тема 3.2. Особливості розвитку дітей з ринологією</i>	11	2	2		7	5				5
<i>Тема 3.3. Обстеження осіб з ринологією</i>	11	2	2		7	7				7
<i>Тема 3.4. Корекційна робота при ринології.</i>	16	4	4		8	12	1	1		10
<i>Підсумкове</i>										
<i>Всього за розділом</i>	50	10	10		30	36	2	2		32
Розділ 4. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення										
<i>Тема 4.1. Фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення (ФФНМ)</i>	12	2	2		8	30				30
<i>Підсумкове</i>										
<i>Всього за розділом</i>	12	2	2		8	30				30

Розділ 5. Загальне недорозвинення мовлення										
Тема 5.1. <i>Характеристика загального недорозвитку мовлення</i>	12	2	2		8	14	2	2		10
Тема 5.2. <i>Комплексне обстеження дітей із ЗНМ.</i>	12	2	2		8	10				10
Тема 5.3. <i>Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку із ЗНМ</i>	12	2	2		8	10				10
Тема 5.4. <i>Формування звуко-складової структури слова у дітей дошкільного віку із ЗНМ</i>	12	2	2		8	10				10
Тема 5.5. <i>Формування лексико-граматичних категорій у дітей із ЗНМ</i>	12	2	2		8	10				10
<i>Підсумкове</i>	2			2		2			2	
<i>Всього за розділом</i>	62	10	10	2	40	56	2	2	2	50
Усього годин	240	50	50	2	138.	240	8	8	2	222

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	<i>Поняття про дизартричні порушення.</i>	2	2
2	<i>Обстеження дітей з дизартричними порушеннями.</i>	2	
3	<i>Система корекційно-педагогічної роботи.</i>	12	2
4	<i>Загальна характеристика алалії.</i>	2	
5	<i>Моторна алалія</i>	2	
6	<i>Сенсорна алалія</i>	2	
7	<i>Обстеження дітей з алалією</i>	2	
8	<i>Система корекційної роботи при алалії</i>	4	
9	<i>Ринолалія. Поняття та сутність</i>	2	

10	<i>Особливості розвитку дітей з ринолалією</i>	2	2
11	<i>Обстеження осіб з ринолалією</i>	2	
12	<i>Корекційна робота при ринолалії</i>	4	
13	<i>Фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення</i>	2	2
14	<i>Характеристика загального недорозвитку мовлення</i>	2	
15	<i>Комплексне обстеження дітей із ЗНМ.</i>	2	
16	<i>Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку із ЗНМ</i>	2	
17	<i>Формування звуко-складової структури слова у дітей дошкільного віку із ЗНМ</i>	2	
18	<i>Формування лексико-граматичних категорій у дітей із ЗНМ</i>	2	
Разом		50	8

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник К.: ВД «Слово», 2014. 675с.
2. Лурия А. Р. Высшие корковые функции человека. – М.: МГУ, 1969.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

4. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: монографія. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 376 с.
5. Конопляста С.Ю. Ринологія від А до Я: Монографія. К.: Книгаплюс, 2015. 312 с.

Додаткові:

1. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Мандрівець. 2017. 256 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник. Київ : Вища школа, 2007. 542 с.
3. Гавриш Н., Безсонова О. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей. Методичний посібник. Київ : Слово, 2015.
4. Дем'яненко О. Є. Фонетична робота з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку в умовах багатомовності. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2005. 92 с.
5. Кахаєва Л. Є., Кузнєцова Л. О. Мовленнєвий розвиток старших дошкільників. Х. : Вид. група «Основа», 2014. 143 с.
6. Кравцова І. В., Стахова Л. Л. Програма «Корекційно-розвиткова робота з дітьми із загальним та фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення». Тернопіль : Мандрівець. 2020. 80 с.
7. Марченко І. С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. 312 с.
8. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
9. Підготовка дітей старшого дошкільного віку з загальним недорозвиненням мовлення до навчання грамоти URL : <http://73.sadok.zt.ua/pidgotovka-ditej-starshogo-doshkilno/>

10. Програма розвитку дитини дошкільного віку у «Українське дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 264 с.
11. Рібцун Ю. В. Науково-методичне забезпечення реалізації спеціальної освіти дітей із ЗНМ. Логопед. 2011. № 8 (8) серпень. С. 4-11.
12. Стахова, Л. Л., Мельниченко Д. В. Особливості підготовки дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення до навчання грамоти. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації : матеріали VII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2018 року, м. Суми). Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. С. 95-98.
13. Трофименко Л. І. Шляхи подолання загального недорозвитку мовлення у дітей дошкільного віку: монографія. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 104 с.
14. Шевцова О. А. Цікава граматики. Пізнавально-ігрові комплекси для дітей старшого дошкільного віку. Х.: Вид. група «Основа», 2012.
15. Конопляста С. Ю. Логопсихологія. Навчальний посібник / С.Ю. Конопляста, Т.В. Сак. – Київ: Знання 2012. 293 с.
16. Боряк О. В. До проблеми визначення системного недорозвинення мовлення. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2015. Вип. 29. С. 21-27.
17. Літвін Ю.Ю. Основи формування складової структури слова у дітей дошкільного віку із ФФН. Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти. Харків. 2020. Вип.23. С.439-443.
18. Трофименко Л. І. Дослідження особливостей складової структури слова у дітей з алалією. Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень. 2021. Том 2. МЦНД С. 50-55.
19. Боряк О. В. До проблеми визначення системного недорозвинення мовлення. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.

П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2015. Вип. 29. С. 21-27.

20. Літвін Ю.Ю. Основи формування складової структури слова у дітей дошкільного віку із ФФН. Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти. Харків. 2020. Вип.23. С.439-443.

21. Трофименко Л. І. Дослідження особливостей складової структури слова у дітей з алалією. Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень. 2021. Том 2. МЦНД С. 50-55.

22. Конопляста С. Ю. Дизартрія у систематиці мовленнєвих порушень (сучасний погляд) / С. Конопляста, А. Синиця // Наук. часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: зб. Наукових праць. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. – Вип. 66. - С. 111-116.

23. Данілавічюте, Е. Особливості підтримки дітей з дизартрією в освітньому середовищі. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2025. Вип.120 (4). С. 33-51.